

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
УКРАЇНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ МИХАЙЛА ДРАГОМАНОВА
НАВЧАЛЬНО-НАУКОВИЙ ІНСТИТУТ ПРАВА

**Соціальне і правове забезпечення волонтерської
діяльності в Україні в умовах безпекових викликів**

МАТЕРІАЛИ

*Всеукраїнської науково-практичної конференції
27 квітня 2023 року*

Київ – 2023

УДК 342.349.3:364-322(477)

Рекомендовано до друку Вченою радою Українського державного університету імені Михайла Драгоманова (протокол № 5 від 27.04.2023 р.).

Соціальне і правове забезпечення волонтерської діяльності в Україні в умовах безпекових викликів: матеріали Всеукраїнської наук.-практ. конф. / за заг. ред. П. В. Горінова, Р. Г. Драпушка; Навчально-науковий інститут права УДУ імені Михайла Драгоманова (м. Київ, 27 квітня 2023 р.). Київ, 2023. 246 ст.

Матеріали Всеукраїнської науково-практичної конференції «Соціальне і правове забезпечення волонтерської діяльності в Україні в умовах безпекових викликів» містять короткий зміст результатів науково-дослідних робіт студентів, аспірантів, докторантів, науково-педагогічних працівників та наукових співробітників закладів вищої освіти, наукових установ і організацій. Збірник присвячений актуальним проблемам соціального захисту, охорони здоров'я, правового регулювання та підтримки волонтерів, а також аналізу практики застосування законодавчих та нормативних актів у цій сфері. Збірник містить цінну інформацію для дослідників, викладачів, практиків та всіх, хто цікавиться проблемами волонтерства в Україні та має намір допомогти розвитку цього напрямку в державі.

Розраховано на усіх зацікавлених проблемами волонтерської діяльності в їх соціальних і правових аспектах.

Відповідальність за грамотність, автентичність цитат, правильність фактів і посилань несуть автори матеріалів.

©Автори публікацій, 2023

©Навчально-науковий інститут права, 2023

©Український державний університет імені Михайла Драгоманова, 2023

ФЛИК НАТАЛІЯ,
*кандидат юридичних наук, доцент,
професор кафедри правознавства та галузевих юридичних дисциплін
Українського державного університету імені Михайла Драгоманова*

БЛАГОДІЙНИЦЬКА І ВОЛОНТЕРСЬКА ДІЯЛЬНІСТЬ: СПІЛЬНІ І ВІДМІННІ РИСИ

У відповідності до Закону України «Про волонтерську діяльність» волонтерська діяльність – добровільна, соціально спрямована, неприбуткова діяльність, що здійснюється волонтерами шляхом надання волонтерської допомоги [1].

Відповідно до Закону України «Про благодійну діяльність та благодійні організації» «цілями благодійної діяльності є надання допомоги для сприяння законним інтересам бенефіціарів у сферах благодійної діяльності, визначених Законом, а також розвиток і підтримка цих сфер у суспільних інтересах» [2]. Виходячи з визначення, можемо зробити висновок, що і благодійницька і волонтерська діяльність мають багато спільних рис і характеристик, проте мають різну мотивацію і форми прояву. Так, як правило більшість напрямків благодійництва мають характер фінансової допомоги для різних потреб, а волонтерство передбачає власну фізичну участь у наданні фактичної, фізичної допомоги при відновленні пошкоджених об'єктів, ремонті будівель, допомога часом, талантами та в тому числі і фінансовими ресурсами.

Цілком погоджуюсь, що джерелами волонтерської допомоги є власні кошти, праця, вільний час, інші ресурси конкретних людей. На думку фахівців для волонтерів характерна особиста безпосередня участь у вирішенні певної суспільно важливої проблеми. Також визначальним є принцип добровільності, адже волонтер діє за покликом душі, з почуття потреби реалізувати свою громадянську позицію (саме такі люди формують суспільну свідомість). Діяльність волонтерів безкорислива, неприбуткова [3].

У свою чергу відповідно до законодавства видами благодійної діяльності є:

- 1) безоплатна передача у власність бенефіціарів коштів, іншого майна, а також безоплатне відступлення бенефіціарам майнових прав;
- 2) безоплатна передача бенефіціарам права користування та інших речових прав на майно і майнові права;
- 3) безоплатна передача бенефіціарам доходів від майна і майнових прав;
- 4) безоплатне надання послуг та виконання робіт на користь бенефіціарів;
- 5) благодійна спільна діяльність та виконання інших контрактів (договорів) про благодійну діяльність;
- 6) публічний збір благодійних пожертв;
- 7) управління благодійними ендаментами;
- 8) виконання заповітів, заповідальних відказів і спадкових договорів для благодійної діяльності;
- 9) проведення благодійних аукціонів, негрошових лотерей, конкурсів та інших благодійних заходів, не заборонених законом [2].

Проте в наукових джерелах є підхід, що волонтерство як форма благодійництва; неприбутковий вид діяльності; соціально спрямований характер та базування на особистій мотивації, вільному виборі та власних прагненнях; результатом волонтерської діяльності є надана користь окремим особам і суспільству загалом; волонтерська допомога надається лише тим громадянам, які її потребують [4]. Проте ми вважаємо, що і волонтерська діяльність і благодійна діяльність мають як спільні, так і відмінні риси, що проявляється в самостійному правовому регулюванні даних інститутів, специфікою та формами прояву та мотивацією та залученістю учасників. Це проявляється в тому, що благодійництво не передбачає особистої безпосередньої участі у суспільно важливій роботі (не потрібно чергувати в притулку, розвозити нужденним харчі і ліки, готувати їжу). Благодійники, як правило, обмежуються фінансовою допомогою, а також нерідко розраховують на різні пільги з боку держави (що частенько і отримують).

Список використаних джерел:

1. Про волонтерську діяльність : Закон України від 10.04.2011 № 3236-VI станом на 13.12.2022 / Верховна Рада України.
2. Про благодійну діяльність та благодійні організації.
URL:<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/5073-17#Text>
3. Українське волонтерство – явище унікальне. Йому завдячуємо суверенітетом. URL: <https://www.ukrinform.ua/rubric-society/2324579-ukrainske-volonterstvo-avise-unikalne-jomu-zavdacuemo-suverenitetom.html>
4. Волонтерська діяльність в Україні: соціально-правове дослідження : монографія / П. В. Горінов, Р. Г. Драпушко. – Київ : Державний інститут сімейної та молодіжної політики, 2022. – 416 с. URL: <https://enpuir.npu.edu.ua/bitstream/handle/123456789/39498/Volonterska%20diialnist%20v%20Ukraini.pdf?sequence=1>